

Wiad. entomol.	23 (1)	Poznań 2004
----------------	--------	-------------

KRÓTKIE DONIESIENIA

SHORT COMMUNICATIONS

369. Współczesne stanowisko *Cicindela arenaria viennensis* SCHRANK, 1871 (*Coleoptera: Carabidae*) na Nizinie Sandomierskiej

Current locality of *Cicindela arenaria viennensis* SCHRANK, 1871 (*Coleoptera: Carabidae*) in the Sandomierz Lowland

KEY WORDS: *Coleoptera*, *Carabidae*, *Cicindela arenaria viennensis*, current locality, Sandomierz Lowland, SE Poland.

Obszar rozszedlenia *Cicindela arenaria viennensis* SCHRANK rozciąga się od Francji, przez środkową Europę, aż do terenów Syberii Zachodniej. W Polsce gatunek ten wykazany został z 13 krain. Omawiany chrząszcz żyje na dobrze nasłonecznionych terenach, na których gleby wykształciły się na piaskach luźnych lub słabogliniastych z podsiąkającą wodą gruntową i są skąpo porośnięte roślinnością.

Autor stwierdził występowanie tego gatunku w Tarnobrzegu, na terenie starej piaskowni (eksploatowanej już tylko w nieznacznym stopniu przez okolicznych mieszkańców):

– Nizina Sandomierska: Tarnobrzeg - osiedle Sobów (UTM: EB50), stara piaskownia, 1 VI 2002 – 2 exx., 10 VI 2002 – 4exx.

Od czerwca do sierpnia 2002 i 2003 roku, na wymienionym stanowisku, autor obserwował setki osobników tego gatunku.

Rafał CIEŚLAK, Tarnobrzeg

370. Nowe stwierdzenia *Dytiscus lapponicus* GYLL. (*Coleoptera: Dytiscidae*) na Pobrzeżu Bałtyku i Pojezierzu Pomorskim

New records of *Dytiscus lapponicus* GYLL. (*Coleoptera: Dytiscidae*) from the Baltic Coast and the Pomeranian Lakeland

KEY WORDS: *Coleoptera*, *Dytiscidae*, *Dytiscus lapponicus*, new records, N Poland, Słowiński National Park.

Dytiscus lapponicus jest gatunkiem borealno-górskim, związanym z wodami torfowiskowymi. W Polsce podano go dotąd z 11 stanowisk: 10 na Pojezierzu Pomorskim i Mazurskim oraz jednego, niepewnego, na Nizinie Mazowieckiej (BIESIADKA 1996: Prz. zool., **30**: 83-85; GALEWSKI 1971: Klucze Oznac. Owad. Pol., Warszawa, XIX, **7**: 1-112). Jest on bardzo rzadki w całym swym zasięgu. W Polsce w okresie powojennym podawał go tylko BIESIADKA (1996: ibid.), z pięciu stanowisk na Pojezierzu Pomorskim i Mazurskim. *D. lapponicus* uznano za gatunek narażony (kategoria VU) (PAWŁOWSKI i in. 2002: [W:] Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Inst. Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 88-110).

Podczas badań hydrobiologicznych prowadzonych w północnej Polsce odkryliśmy dwa nieznane dotąd stanowiska *D. lapponicus*:

- Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy (XA46) – eutroficzne rozlewisko u podstawy wydmy szarej, powstałe wskutek podniesienia poziomu wód gruntowych po spiętrzeniu wody na Jez. Gardno Wielkie. Powierzchnia ok. 300 m², głębokość do 40 cm (duże wahania poziomu wody), dno z cienką warstwą mułu (ok. 4 cm) na podłożu piaszczystym. Roślinność: na całej powierzchni obumarłe krzewy *Salix repens arenaria* L. Na obrzeżach bór bagienny i brzezina bagienna. Materiał: 13 IX 2002, 1♂ złowiony czepakiem hydrobiologicznym (leg. A. ZAWAL, det. et coll. P. BUCZYŃSKI).
- Pojezierze Pomorskie: Warchlino ad Stargard Szczeciński (VV92) – zbiornik eutroficzny na granicy pola uprawnego i lasu mieszanego. Powierzchnia ok. 200 m², głębokość do 1,5 m, dno z grubą warstwą liści. Roślinność: *Lemna minor* L. (w lecie obficie), niewielkie płyty *Glyceria maxima* (HARTM.) HOLMB. i *Polygonum amphibium* L. W bezpośrednim otoczeniu zbiornika *Alnus glutinosa* (L.) GAERTN. i *Fraxinus excelsior* L. Materiał: 21 VI 1999, 1♂ złowiony w pułapkę butelkową – zanurzoną w wodzie butelkę typu PET, z odciętą i odwrotnie zamocowaną górną częścią (leg. et det. et coll. A. ZAWAL).

Dytiscus lapponicus zasiedla torfowiska wszystkich rodzajów, od niskich po wysokie. Jednak częściej stwierdza się go na obiektach o charakterze sfagnowym, jest też na nich znacznie liczniejszy (BIESIADKA 1996: *ibid.*; GALEWSKI 1971: *ibid.*). Nowe stanowiska nie są dla niego optymalne, m.in. ze względu na ich trofię i ukształtowanie roślinności. Być może większe populacje występują w wodach pobliskich torfowisk sfagnowych. 20 m od zbiornika w Warchlinie leży torfowisko przejściowe, jednak systematyczne poszukiwania *D. lapponicus* nie dały tam rezultatu.

Nasze dane potwierdzają występowanie gatunku na Pobrzeżu Bałtyku, gdzie ostatni raz łowiono go przed ok. 160 laty (BIESIADKA 1996: *ibid.*). Potwierdzają też wysokie walory przyrodnicze Słowińskiego Parku Narodowego. Zbiornik koło Stargardu Szczecińskiego znajduje się w dużym oddaleniu na zachód od znanych dotąd stanowisk. Być może więc *D. lapponicus* występuje też w północno-zachodniej Polsce, co należałoby sprawdzić przez odpowiednio ukierunkowane badania. Wydaje się, że najbardziej efektywną metodą połowu tego gatunku są pułapki butelkowe.

Paweł BUCZYŃSKI, Zakł. Zool. UMCS, Lublin

Andrzej ZAWAL, Kat. Zool. Bezkręg. i Limnologii U.Szcz., Szczecin

371. Nowe odnotowania *Platyscelis melas* FISCHER, 1824 (Coleoptera: Tenebrionidae) w Polsce

New records of *Platyscelis melas* FISCHER, 1824 (Coleoptera: Tenebrionidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Tenebrionidae, *Platyscelis melas*, new records, Poland.

Platyscelis melas FISCH. występuje w Europie Południowo-Wschodniej, a także na izolowanych stanowiskach w południowej części Europy Środkowej. W Polsce chrząszcz ten należy do dużych rzadkości – na podstawie danych sprzed ponad 70 lat, znany był tylko z Wyżyny Lubelskiej, Niziny Sandomierskiej i Beskidu Wschodniego. Jest to gatunek stepowy, prowadzący skryty tryb życia, związany z przyziemną warstwą roślinności i spotykany w różnego rodzaju zagłębieniach terenowych. Obserwacje autora wskazują, iż chętnie zasiedla suche i piaszczyste wrzosowiska o dużej powierzchni.